

ПРОГРАМА ДЛЯ ВСТУПНИКІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Метою іспиту з української мови є з'ясування рівня знань абітурієнта, передбачених програмами для середньої загальноосвітньої школи.

Вступник повинен показати знання правил правопису та вміння застосовувати практично норми писемного мовлення.

1. Фонетика

Звуки мови. Склад голосних української мови. Склад приголосних української мови. Дзвінки й глухі приголосні. Чергування голосних української мови, в тому числі чергування О, Е з І.

Чергування приголосних української мови:

а) чергування Г, К, Х з Ж, Ч, Ш;

б) чергування Г, К, Х з З', Ц', С'.

Подвоєння і подовження приголосних.

Позначення звуків мовлення на письмі.

Алфавіт. Співвідношення звуків і букв Я, Ю, Є, Ї, Щ та їх звукове значення. Букви Г, І та їх звукове значення. Правопис ненаголошених голосних Е, И, О в коренях слів. Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом. Позначення м'якості приголосних на письмі буквами ь, я, ю, є, і. Сполучення йо,ьо. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Правопис власних та загальних назв. Написання великої букви. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу.

2. Морфологія

Написання складних слів разом і через дефіс. Творення і правопис складноскорочених слів. Зміни приголосних при творенні відносних прикметників за допомогою суфікса -СЬК-; вищого ступеня прикметників за допомогою суфікса -Ш-; іменників за допомогою суфікса -СТВ-; іменників із суфіксом -ИН- від прикметників на -СЬК-, -СК-, -ЦЬК-.

Іменник. Перша відміна. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Друга відміна. Особливості відмінювання іменників II відміни. Відмінкові закінчення родового, давального, орудного відмінків однини. Особливості відмінювання іменників чоловічого роду з основою на -Р. Третя відміна іменників. Особливості відмінювання. Четверта відміна іменників. Особливості відмінювання. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих прізвищ та імен по батькові.

Прикметник. Зміни приголосних при творенні вищого ступеня прикметників. Одна і дві букви -Н- у прикметниках. Правопис складних прикметників разом та через дефіс. Правопис українських прізвищ прикметникового типу.

Числівник. Розряди числівників за значенням: кількісні (власне кількісні, дробові, збірні) і порядкові. Групи числівників за будовою: прості, складні, складені. Типи відмінювання та особливості написання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання та написання.

Займенник. Написання разом і через дефіс. Написання займенників з прийменником.

Дієслово. Творення видових форм. Утворення форм майбутнього часу недоконаного виду. Творення форм умовного та наказового способу дієслів. Словозміна дієслів I і II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та простого майбутнього часу. Правопис НЕ з дієсловами.

Дієприкметник. Суфікси активних та пасивних дієприкметників. Безособові форми на -НО/-ТО. Правопис НЕ з дієприкметниками. Правопис -Н- у дієприкметниках та -НН- у прикметниках дієприкметникового походження. Дієприкметниковий зворот. Розділові знаки при дієприкметникових зворотах.

Дієприслівник. Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки при звороті і одиничному дієприслівникові. Написання -Н в кінці дієприслівників. НЕ з дієприслівниками.

Прислівник. Ступені порівняння якісно-означальних прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні вищого ступеня прислівників. Написання прислівників разом і через дефіс. Правопис прислівникових сполучень. -Н- і -НН- у прислівниках. НЕ і НІ з прислівниками.

Прийменник. Написання похідних прийменників разом, окремо, через дефіс.

Сполучник. Написання сполучників разом і окремо. Розділові знаки при сполучниках.

Частка. Написання часток разом, окремо, через дефіс.

Вигук. Вигуки та звуконаслідувальні слова. Розділові знаки при вигуках.

3. Синтаксис. Пунктуація

Речення як основна синтаксична одиниця. Розділові знаки в кінці речення. Тире між підметом і присудком. Написання непоширених прикладок через дефіс; прикладки, що беруться в лапки.

Просте ускладнене речення. Ускладнюючі засоби: однорідні члени речення; вставні слова, словосполучення та речення; відокремлені члени речення.

Речення з однорідними членами. Кома між однорідними членами. Однорідні й неоднорідні означення. Узагальнюючі слова в реченнях з однорідними членами. Двокрапка і тире при узагальнюючих словах в реченнях з однорідними членами.

Речення із звертанням. Розділові знаки при звертанні.

Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями. Розділові знаки при них.

Речення з відокремленими членами. Розділові знаки при відокремлених членах речення.

Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові і безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між простими реченнями в складносурядному. Розділові знаки у складносурядних реченнях.

Складнопідрядне речення. Підрядні сполучники і сполучні слова. Розділові знаки між головним і підрядним реченням.

Складнопідрядні речення з кількома підрядними. Поняття послідовної підрядності, однорідної підрядності та неоднорідної підрядності. Розділові знаки в складнопідрядному реченні з кількома підрядними.

Безсполучникове складне речення. Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між простими реченнями: 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними); 2) з неоднорідними реченнями (пояснювальним і пояснюючим). Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складні речення з різними видами зв'язку. Складні речення з сурядним і підрядним зв'язком. Складне речення із сполучниковим і безсполучниковим зв'язком.

Способи передачі чужого мовлення. Пряма і непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Інтонація й розділові знаки при прямій мові. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Розділові знаки при цитаті. Діалог. Розділові знаки при діалозі.